

Asia: VN/6606/2022

Luonnos hallituksen esitykseksi vaarallisten aineiden kuljetuksesta ja siihen liittyviksi laeiksi annetun hallituksen esityksen (HE 220/2021 vp) täydentämisestä

Lausunnonantajan lausunto

Lausunto

Käytännössä uudistus vähentänee syyttäjän työtä sen vuoksi, koska rikkomustasoiset lainvastaisuudet siirtyvät hallinnolliseen menettelyyn.

Ongelmallisia lainsoveltamistilanteita on jatkossa odotettavissa niissä tapauksissa, joissa samanlainen, mutta vakavuusasteeltaan eritasoinen menettely on sanktioitu lievempimuotoisena tekona hallinnollisessa menettelyssä ja vakavampimuotoisena tekona rikoslaissa. Rajanvedon menettelyjen välillä pitäisi olla niin selkeä, ettei tuomioistuimen tarvitsisi joutua esikysymyksenä arvioimaan sitä, kumpaan menettelyyn asian käsittely kuuluu. Kuten jo aikaisemmassa lausunrossamme totesimme, lainkäyttäjän näkökulmasta kuitenkin kaikista tärkeintä olisi, että ne menettelyt, joista seuraa rangaistuksenluontoinen hallinnollinen seuraamus, olisivat sisällöltään kokonaan erilaisia kuin ne menettelyt, joista seuraa rikosoikeudellinen rangaistus.

Ehdotuksessa rajanveto rikoslain 44 luvun 13 §:ssä säädetyn vaarallisten aineiden kuljetusrikoksen ja vaarallisten aineiden kuljetusrikkomuksen välillä jää epäselväksi. Näyttää siltä, että rajanveto tulee tapahtumaan em. rikoslainpykälän "on omiaan aiheuttamaan vaaraa" tunnusmerkistötekijän perusteella. Oikeuskäytännössä tälle abstraktia vaarantamista koskevalle tunnusmerkistötekijälle ei kuitenkaan ole vakiintunut mitään yhtenäistä tulkintalinjaa. Näin ollen lainkohtaa tultaneen jatkossa soveltamaan vain konkreettisissa vahinkotilanteissa, jolloin lainsäätäjän alkuperäinen tarkoitus ei toteudu. Lainsoveltaja joutuu jatkossa vertailemaan yleisten tuomioistuinten ja hallintotuomioistuinten oikeuskäytäntöä löytääkseen lainsäätäjän tarkoituksen mukaisen tulkintalinjan kuljetusrikoksen ja kuljetusrikkomuksen välille. Kysymys herää myös siitä, voidaanko liikennevirhemaksu määrätä hallinnollisessa menettelyssä vielä senkin jälkeen, kun syyte rikoslain 44 luvun 13 §:n mukaisesta kuljetusrikoksesta on hylätty sillä perusteella, ettei sanotun rikoksen tunnusmerkistö täyty, vaan kysymyksessä onkin vaarallisten aineiden kuljetusrikkomus ja jos

voidaan, missä vaiheessa oikeus määrätä liikennevirhemaksu vanhenee. Tämän lisäksi epäselvää on, voidaanko hallinnollisessa menettelyssä todeta, ettei liikennevirhemaksua voidakaan määrätä teon vakavuuden perusteella, jolloin asia siirtyisi rikosprosessiin ja siihen sovellettaisiin rikoslaissa säädettyjä syyteoikeuden vanhentumissäännöksiä.

Kiinnitämme vielä huomiota siihen, että lakiehdotuksesta ei ilmene, missä tapauksissa ja millä perusteilla liikennevirhemaksu ja seuraamusmaksu määrätään luonnollisen henkilön sijasta oikeushenkilölle.

Ei lausuttavaa

Ei lausuttavaa - toteaminen

-

Rappe Jukka
Syyttäjälaitos

Metsäpelto Leena
Syyttäjälaitos